

EDMUND BIEDER

1877-1936

POEZYE

SERYA PIERWSZA

KRAKÓW

NAKŁADEM KSIĘGARNI D. E. FRIEDLEINA

WARSZAWA – E. WENDE I SPKA

1901

Komputer:

84786

BIBLIOTEKA UNIWERSYTECKA
im. Jerzego Giedroycia w Białymstoku

FUW0144693

BRATU MOJEMU

2-148/77/84786

IMPRESYE WIOSENNE

PRZEBUDZENIE.

Rozpyliło się złote ponad ziemią słońce
Płomienistą lśni kulą w górze na błękanie
I kaskadą skier rzuca na serca tęskniące
Idzie życie! hej życie! górne, młode życie!...

Wiosna! wiosna nadchodzi!... a ty mi dziewczyno
Rozjaśń oczy... niech płoną jak gwiazdy o świcie
I niech blaski z twych oczu w duszę moją spłyną
Na to życie! hej życie!... górne, młode życie!...

Kwiaty! kwiaty i kwiaty!... konam z upojenia...
Rozpływam się w nieziemskim dziwnie słodkim
bycie...

A nademną się słońce złote rozpromienia
Idzie życie! hej życie! górne, młode życie!...

PIERWSZE PIEŚNI.

Pierwsze pieśni, co wykwitły
W mojej duszy wiosną
Niech ci grają Psyche moja
Życia pieśń radosną.

Co mam w duszy słonecznego,
Co mi życie złoci,
Niech rozkwitnie dzisiaj Tobie
W srebrny kwiat paproci!

W tęcz opale, w słońca blaski
Które lśnią na niebie
W zieleń liści i w biel kwiatów
Stroję dzisiaj Ciebie!

Bierz te pieśni, co wykwitły
W mojej duszy wiosną
I niech grają Tobie Psyche
Życia pieśń radosną...

EVOË VITA.

Evoë vita! Graj pieśni graj!
Evoë vita!
Niechże nam w duszach zagości maj
I niech rozkwita!...

Evoë vita! Niech dzwoni pieśń
Evoë vita!
Niech ginie rozpacz zimy i pleśń
Już zorza świta...

Evoë vita! Smutkowi kres!
Evoë vita!...
Droga wśród cierni zwątpień i łez
Już jest przebyta...

Evoë vita! Graj pieśni, graj
Evoë vita!
Niechże nam w duszach zagości maj
I niech rozkwita!...

W MAJOWE RANO.

W majowe rano, kiedy świat omdlewa
W słonecznym żarze złocistych promieni,
Wszystko drży w blaskach i wszystko się mieni:
Wrzosa i gaje i ludzie i drzewa...

Wśród słodkich woni, wśród drzewa zieleni
Dusza się kąpie jak na falach mewa,
Kąpie się w cichych bezmiarów rozstrzeni
I w niebo jakąś dziękczynną pieśń śpiewa...

W majowe rano, w skwarne ciepłe rano
Schodzi z błękitów z złocistych roztoczy
Najświętsza Panna drogą w kwiat usłaną...

Słodkim uśmiechem jaśnieją jej oczy,
A ona płynie ponad błoń wiośnianą
I błogosławi ludziom z nad przeźroczy.

ZADUMA.

Przez drzew konary i przez zieleń liści
Słońce przedziwo tka jasne złociste
A nad drzewami błękity lśnią czyste
A słońce coraz przygrzewa ogniściej.

Wśród blasków słońca, wśród złocistych kiści
Wszystko się staje tak jasne, przejrzyste
Że dusza woła zamodlona: „Chryste!
„Niech się królestwo Twe na ziemi ziści“.

Senna Zaduma się błąka po ziemi
W słonecznym złocie rozpuszcza swe sploty
I idzie cicha, słoneczna, rozwiewna

Idzie łakami wonnemi, kwietnemi
I w duszach budzi przedziwne tęsknoty
Słoneczna, jasna Zaduma-królowna...

TAK MI SŁONECZNIE...

P. Br. R.

Tak mi słonecznie, tak dobrze na duszy
Teraz, gdy patrzę w Twoje oczy sarnie,
Że ulatują z pamięci męczarnie
Minionych zwątpień i dawnych katuszy
Tak mi słonecznie, tak dobrze na duszy...

Więc znów pójdziemy w krainę błękitną
I znów tęczęwłą baśń będziemy śnili
Aż się z tej baśni kwiat szczęścia wychyli
I dusze nasze słonecznie rozkwitną
Więc znów pójdziemy w krainę błękitną

Więc znów pójdziemy w kraj czarów uroczy
I już nad nami blask słońca nie zgaśnie
I znowu będziem cudne śnili baśnie
I znów mi będą jaśniały Twe oczy
Więc znów pójdziemy w kraj czarów uroczy...

Tak mi dziś jasno – tak jakoś słonecznie...
Że chciałbym lecieć gdzieś w zaświat daleki
W mistyczne gaje... nad mistyczne rzeki...
I u stóp Twoich popłakać serdecznie...
Tak mi dziś jasno... tak... jakoś słonecznie...

PRZYSZŁA.

Przyszła jak opar cichej nocy letniej,
Co słodką ciszę na łąkach rozlewa
I z hymnu gajów i pastuszej fletni
Zadumę senną rozkłada na drzewa...

Przyszła... i oto drży już serce moje
Jak kwiat irysu pod wiatru podmuchem
Jabłonie proszą na mnie, kwiecica puchem
I oto niemy i olśniony stoję...

Habrowe oczy ma i włosy złote
A w oczach owych upojna kraina
Kędy o wszystkim dusza zapomina
I pije... pije przesłodką tęsknotę...

Przyszła...

CHORA WIOSNA.

Zapadam wiosną w dziwną żalność
Gdy słońce złoty blask rozsiewa
Gdy kwieciami białym pruszą drzewa
I czuć ekstazę i omdlałość...

Zapadam wiosną w dziwną żalność
Kiedy brzemienne ziemi łono
Na świat wydaje młode życie
Gdy klomby kwieciami drżą w rozkwicie
I purpurami kwiaty płoną...

Zapadam wiosną w dziwną żalność
Gdy z góry powódź blasków bucha
I gdy w wszechświecie każde tętno
Rozkoszą życia drga namiętą
I duch mój hymnów życia słucha.

Zapadam wiosną w dziwną żalność
I dziwny smutek pierś mi tłoczy...
Krótkiego życia widzę małość
I lżą zachodzą moje oczy...

IRYSY.

Bładołękitne irysy w mistycznym duszy ogrodzie
Pragnieniem pieśzcot słonecznych drżą
Marzą o pyłe słonecznym... marzą... marzą...
Że spłyną światła tęczowe powodzie
Śnią... hej śnią...

Bładołękitne irysy

A ty masz irysy w swych oczach dziewczyno
Zawrotna w nich głębia i dał
Irysy duszy subtelne marzą... marzą...
A jednak... z Twych oczu lży spłyną
Ośłoni żal

Bładołękitne irysy...

NA WIOSNĘ.

Choć tyle słońca na świecie i złota
Choć młoda wiosna gra pieśń nieskończoną
Choć jaśmin kwitnie i narcyzy płoną
Choć pachną bzy
Na duszy mojej osiadła tęsknota
I smutno mi...

Choć świat jak cudna czarodziejska grotta
Skąpana w blaskach wiosennego słońca,
Choć wionie kwiatów woń odurzająca,
Choć pachną bzy,
Na duszy mojej osiadła tęsknota
I smutno mi

Choć słońce złotą nić na drzewa mota
Choć kwiecie puchem na głowę mi prószy
Choć gra symfonia na strunach mej duszy
Choć pachną bzy —
Na duszy mojej osiadła tęsknota...
I smutno mi

ŚNIJ PSYCHE.

Czy widzisz Psyche
Pali się słońce
I promienieje świat
Idą powiewy wiosny pachnące
Rozkwita każdy kwiat...
Idą wiosenne powiewy ciche
Śnij Psyche!...

Czy widzisz Psyche
Świat płonie w złocie
I pieśń miłosna brzmi
Świat cały tonie w słodkiej tęsknocie
I sen na kwiatkach śni...
Idą wiosenne powiewy ciche
Śnij Psyche!...

Czy słyszysz Psyche
Jak tam w oddali
Melodya cicha drga?
To dusza młoda w pieśni się żali
To moja piosnka lka...

Idą wiosenne powiewy ciche
Śnij Psyche!...

Czy widzisz Psyche
W nocnej osłonie
Rozkwitły pierwsze bzy...
Dwoje kochanków ekstazą płonie
Spłynęły pierwsze łzy...
Idą wiosenne powiewy ciche
Śnij Psyche!...

ROZKWIT KWIATÓW.

Zapadła noc srebrzysta bladolica — noc...
Tęsknica...
Skrzydła swoje już rozpina
I rozkłada wkoło cienie...
Już wybiła cud godzina

Milczenie...

Wśród klombu róż, rozkwitła róża — biała, w śnie
Rozwiała
Wszystkie swe upojne wonie
I rozsiała wokół omdlenie...
Ogród ciszą omdleń wionie

Milczenie...

Z okwitłych róż kaskada puchów spada — łez
Kaskada...
Brzask... już brzask... już świta!...
Tylko blade Przerazenie
Smutnem okiem słońce wita

Milczenie...

W NOC MAJOWĄ.

Dziwnie jasna noc majowa
Dziwnie pachną bzy,
Rozmarzona senna głowa
Dziwne roi sny...

Śnię o jakimś rajskim bycie
Śnię o nim przez łyzy...
A za oknem mi w rozkwicie
Pachną świeże bzy

A za oknem piosnka dźwięczy
Śmieje się przez łyzy
W aureoli mgieł pajęczej
Rozkwitają bzy...

Rozkwitają, omdlewają
Z pieszczot nocy bzy –
A me oczy opływają
W duże... duże łyzy...

WIOLONCZELA.

Z oddali cicho płacze wiolonczela
Miękkie, rozwiewne płyną dźwięki z dali
Coś tam daleko... daleko... się żali
Coś tam daleko... jęczy, coś tam płacze
Na losy smutne, sieroce, tułacze
W majową noc...

Z oddali cicho płacze wiolonczela
Z strun rozjęzonych na duszę opada
Kwiatów powiedłych śnieżysta kaskada
Miesięcznych blasków z góry płyną deszcze
Srebrzysta fala tak cicho szeleszcze...
W majową noc...

Z oddali cicho płacze wiolonczela
I lka przeciągle, rozpacznie, żałośnie
O snach rozwianych, o rozwianej wiośnie...
A z drzew na ziemię białe lecą kwiaty
I wstają w duszy dziwne... dziwne światy
W majową noc...

HANI

OCZY.

W noc białą, w cichą noc Twe oczy
Na tęsknot moich ugor szary
Przywodzą wspomnień smutne mary
Twe oczy pełne łez... Twe oczy...

W noc białą, w cichą noc Twe oczy
Jak widma łzawe idą ze mną
W mistycznych wizyj łąkę ciemną...
Twe oczy pełne łez... Twe oczy...

W noc białą, w cichą noc Twe oczy
Nad duszą moją roz tęsknioną
Jak gwiazdy blade, smutne płoną...
Twe oczy pełne łez... Twe oczy...

W noc białą, w cichą noc Twe oczy
Nad nędzą moją i rozpaczą
Dużemi łzami płaczą... płaczą...
Twe oczy pełne łez... Twe oczy...

O ZMIERZCHU.

Na miękkie dłonie Twe matowe
Zmęczoną, senną chylę głowę
I drzę... i drzę...

Za oknem zwiędłe lecą liście...
Na poszarpanych wichrem strunach
Jesień żalobną pieśń zawodzi

A ja na dłonie Twe matowe
Zmęczoną, senną chylę głowę
I śnię... i śnię...

Twa dusza biała – biała mewa
Balsamy słodkie na mnie zlewa
I drzę... i drzę...

Za oknem życie wre i szumi
W osłonach nocy się przewala
Żądź ludzkich błotna, mętna fala...

A dusza Twoja – biała mewa
Balsamy słodkie na mnie zlewa
I śnię... i śnię...

W Twe duże modre patrzę oczy
I tonę w jaśni i w przeźroczy
I drzę... i drzę...

Za oknem Smutek błądzi biały
Za oknem deszcz jesienny płacze
Za oknem świat się cały smęci

A ja w Twe duże patrzę oczy
I w jaśni tonę i w przeźroczy
I śnię... i śnię...

Bez pamięci... bez pamięci...

W NOC EKSTAZY.

W tę noc ekstazy, w tę noc księżycową
W upojeń ogród pójdź ze mną dziewczyno
I zwieś przejrzyste ręce nad mą głową,
I bądź mi panią i bądź mi królową

Dziewczyno!...

W tę noc ekstazy, w tę noc srebrnosiną
Ust swych purpurę nad moją zwieś głową
I słodkie słowa niech z nich ku mnie spłyną
I w świat upojeń mnie prowadź dziewczyno
Królowo!...

PŁYNĄ Z ODDALI...

Płyną z oddali jakieś echa,
Wiatr niesie piosnkę słodką rzewną,
Świat cały do mnie się uśmiecha,
Bo jesteś ze mną ma królowo!

Przesłodka dźwięki z dali płyną,
Różowem kwieciami pruszą drzewa
I patrzę w oczy Twe dziewczyno
I coś mi w duszy gra i śpiewa.

Na oczach mam przepaskę złotą,
W źrenicach błądzi zadumanie,
Boś jest najwyższą mą tęsknotą...
Boś jest najśłodsze me kochanie!...

Ó ZBUDŹ MIĘ ZBUDŹ!

O zbudź mię zbudź, gdy rozpacz gra na duszy
I w piersi lka tęsknota i niedola —
Gdy dusza w śnie wśród zwątpień i katuszy
Samotna w dal na smutne idzie pola...

O zbudź mię zbudź, bo smutny bardzo jestem
I daj mi warg dziewczęcych słodki róż!
O zbudź mię zbudź swych słodkich słów
szelestem

I głowę swą na skroniach moich złoż!...

O zbudź mię zbudź i daj mi ręce obie,
Pójdziemy w dal — w słoneczną jaśń bez końca,
Za długom żył w tęsknocie i w żalobie
Więc zbudź mię, zbudź i prowadź w światło
słońca!

PÓJDŹ!

O pójdź królewno w złoty sen zakłęta,
Bo dusza moja smutna roz tęskniona
Za Tobą kona...
O pójdź świetlana, biała senna święta
Moja królewno...

O pójdź wyśniona, zwiewna Ty tęsknico,
Wprowadzę Cię na modrych snów przestworze,
Gdzie jasne zorze
Dla Ciebie tylko w duszy mojej świecą,
Moja królewno...

O pójdź królewno Ty wizyjna biała,
Z srebrzystych skrach jasnego spłyn miesiąca,
Bo dusza drżąca,
Jak wulkan tli i złotym żarem pała,
Moja królewno...

W mistyczny gaj rozkoszy pójdziesz ze mną,
W mistyczny gaj, gdzie w białej pieśni ustroni
Hymnami dzwoni...
W mistyczną głąb mej duszy spłyn tajemną,
Moja królewno...

O pójdź w noc smutną, białą a zimową,
Gdy wicher gra po polach swe nokturno
I w sercu chmurno .
I zwieś przejrzyste ręce nad mą głową,
Moja królewno..

O pójdź z tęczy modrych baśni stadem,
Bo w oczach moich żal i ciemno-ciemno...
I rozpacz zemną
I pragnę śnić na łonie Twojem bładem
Moja królewno...

O pójdź i bądź mi harfą dźwięczną śpiewną,
Nieziemskich snów Ty bądź mi harfą złotą,
Moja tęsknoto!...
O pójdź i bądź mi pieśnią słodką rzewną
Moja królewno...

CHCIAŁBYM PRZY TOBIE BYĆ.

Chciałbym przy Tobie być w wieczornej ciszy
I razem z Tobą śnić

Dziewczyno!...

Gdy kwiecia biały klomb, upojnie dyszy
I gdy piosenki me

W łzy płyną...

Chciałbym przy Tobie być, gdy smutek ze mną,
Gdy drżą na niebie gwiazd

Miryady

I chciałbym z Tobą iść drogą tajemną...
Skoś księżycowych mgieł

Kaskady...

Chciałbym przy Tobie być, we wieczór cichy,
Gdy z góry pada blask

Miesiąca

I utulone w sen, kwiatów kielichy
Srebrzystą strugą mgły

Potrąca...

W miesięczną cichą noc, przy świetle bladym
Niech mnie o Tobie sny

Oplotą
I niech mi włożą z gwiazd, na skroń dyadem
Królowo moich snów

Tęsknota!...

PO WIOŚNIE.

Płonęło niegdyś blasków tysiące
Nad moją senną głową,
Spadało na mnie kwiecie pachnące
W srebrzystą noc majową.

Szły ku mnie dźwięki upajające,
Szło ku mnie Twoje słowo
I dusze nasze złociło słońce
W cudowną mgłę tęczową...

A dziś tęczowa mgła już rozwiana,
Patrzę łzawemi oczyma,
Pękła nić marzeń złota wiośniana,
Nademną blasków niema.
I tylko w piersi została rana
I przyszła zima... zima...

I MYŚMY PILI.

I myśmy pili ze zachwyków czary,
Dwie dusze nasze białe, jak iza czyste
Pełni miłości i młodzieńczej wiary
Przed Twe ołtarze nieśliśmy o Chryste!
I myśmy mieli chwilę piękną złotą,
Lecz się skończyła żalem i tęsknotą....

NA ŻYCIE.

Na życie łzawe,
Na życia ból
Z twych oczą brałem
Otuchy zdroj
I chociaż ciernie stopy ranily,
Szedłem, bom z oczą twych czerpał siły...

Na życie łzawe,
Na życia ból
Smutek i rozpacz
Bierze duch mój
Idzie w życie w sennej zadumie
I chciałby płakać — ale nie umie...

WIZYA.

Widziałem Ciebie w niebieskiej roztocy,
Widziałem Ciebie przy gwiazd świetle bladym,
Widziałem Ciebie...

Miałś na skroni złocisty dyadem
I dziwnym blaskiem jaśniały Twe oczy
Przy jasnym niebie...

Widziałem Ciebie – szłaś cicha milcząca
W świętej ekstazie i cichej słodyczy...
Pełna tęsknoty

I czar od Ciebie wionął tajemniczy,
Gdyś szła przy świetle srebrnego miesiąca,
Jakby sen złoty...

Widziałem Ciebie wśród kwiecia powodzi,
Szłaś cicha senną zadumą przejęta,
Patrząc boleśnie...

Jam się wychylił z moich zwątpień łodzi,
Aby Ci serce do stóp rzucić – święta
Było zawcześniej...

A Tyś płynęła pośród światła fali
Tęczowym szlakiem coraz dalej, dalej...

BYLIŚMY RAZEM.

Byliśmy razem w tęczowej krainie
I po różowej łąceśmy stąpali,
Wierząc, że życie całe nam upłynie
W złocistej łodzi, na srebrzystej fali...

Byliśmy razem i jak dwa motyle
Z kwiatów dusz naszych piliśmy rozkosze,
Nie myśląc o tem, że te jasne chwile
Zwiędną, jak kwiaty wsadzone pod kłosze...

Byliśmy razem – słońca nam świeciły
I serca nasze nie łączyla złota,
Było tam szczęście, sny złote tam były,
A dziś jedynie została – tęsknota...

WSZYSTKO ZGASŁO.

Wszystko zgasło – wkoło ciemno,
Nie zostało nic dziewczyno!...
Pozostały smutki ze mną,
Pozostały zwiędłe róże,
Pozostały łzy, co płyną,
Łzy gorzkie, łzy duże...

Wszystko zgasło – w mojej duszy,
Nie zostało nic na życie!...
Prócz rozpaczy, prócz katuszy,
Pozostały zwiędłe róże
I te łzy, co płyną skrycie,
Łzy gorzkie, łzy duże...

Wszystko zgasło – sen rozwiany,
Nigdy mi nie błysnie słońce!...
Pozostały w sercu rany,
Pozostały zwiędłe róże,
Pozostały łzy palące,
Łzy gorzkie... łzy duże...

NASZA MIŁOŚĆ.

Ta miłość nasza – ta tkanka tęczowa
Nie miała dziewczę nic ziemskiego w sobie,
Poczęta w słońcu, skończona w żałobie
Tylko śnieżyste wspomnień kwiaty chowa...

CHOCIAŻ DALEKO.

Chociaż daleko jedno od drugiego,
O Haniu moja, duchem bądźmy blisko!
Niech myśli nasze w cel jeden się zbiegą
W jedno ognisko...

A może kiedyś po długiej rozłące
I po tem smutnem dzisiejszem rozstaniu
W kwietnej krainie – na mistycznej łące
Ujrę Cię Haniu...

DO KOBIETY.

Błogosławiona bądź mi i przeklęta
Za wszystkie męki i za wszystkie szaly,
Które mi w strzępy serce rozrywały,
Żem jak niewolnik skuć się dał w Twe pęta,
Błogosławiona bądź mi i przeklęta!

Kobieto!...

Przeklęta bądź mi i błogosławiona,
Żeś mnie w świat ekstaz wiodła tajemniczy,
W świat najwyższego szczęścia i goryczy...
Żeś mi się sama rzuciła w ramiona,
Przeklęta bądź mi i błogosławiona!

Błogosławiona bądź mi i przeklęta,
Że we mnie płoną dziś jeszcze pożary,
Choć zatraciłem dawno szczątki wiary...
Żem przestał wierzyć w Ciebie, iżeś święta
Błogosławiona bądź mi i przeklęta...

Bądź mi przeklęta – bądź błogosławiona
Za sny młodości i za orle wzloty,
Za przepłakane bole i tęsknoty,
Jedna do Ciebie płynię antyfona,
Przeklęta bądź mi i błogosławiona

Kobietko!...

ZAPOMNIENIE

ZAPOMNIENIE.

Edwardowi Żeleńskiemu.

I.

Ciche koło mnie jasne pejzaże
I szmaragdowe łąki
I liliowe matowe twarze
I śnieżnych kwiatów pąki

Ciche koło mnie jasne oazy
Pełne słonecznej jaśni
I bóstwo wiotkie pełne ekstazy
Szepczące cicho: „zaśnij“

„Zaśnij na kwiatach“ szepce królewna
I mak na oczy prószy
„Niech spłynie słodka melodia rzewna
„Do smutnej Twojej duszy...

„Zaśnij na kwiatach – zniknie niedola
I znowu jasno będzie
Popłyniem razem przez ciche pola
Jak białe dwa łabędzie...

Miesięcznym blaskiem olśnię Twe oczy.
Przystroję w uśmiech wargi
Bo kto królestwo moje przekroczy
Ten nie zna łez ni skargi...

Zaśnij!... tęczyowy świat ci ukażę
I brylantowe zdroje
Ciche, słoneczne, jasne pejzaże
Jasne królestwo moje...

Popłynięm razem w blaskach księżycy
Hen w opalowe dale
Kędy prześwięta bije krynica
I senne szumią fale...

Zaśnij na kwiatach – na wieki zaśnij
W radość ci smutki zmienię,
Bom wymarzoną królowną z baśni
Bo jestem – „Zapomnienie...”

II.

Przeżyłem życie w męczarniach Prokrusta
Z niejednej wonnej kosztowałem czary
I ust niejednych dotknęły me usta,
A dziś bez celów, bez pragnień, bez wiary,

Gdy oczy gasną – twarz błada jak chusta,
Gdy schodzą ku mnie wiosennych dni mary,
Spoglądam w czarę – a czara jest pusta
I nic w niej niema – prócz mgławicy szarej...

W sennej zadumie przeszedłem przez życie
I cudne w duszy rozpałałem jaśnie...
Śniłem sny złote o słońca rozświcie,

Śniłem tęczowe, rusalczane baśnie...
Śniłem o górnym, orlim, jasnym bycie
A dziś?... dziś słońce nad głową mi gaśnie...

III.

Płyń łodzi moja! dalej, dalej...
Od smutków ziemi i martwoty
A ty mi falo szalej, szalej
I nieś mię w dal od tej tęsknoty,
Która się jeszcze w duszy pali!...

W zapomnień kraj nieś dalej... dalej...
Od smutków ziemi i martwoty!
Po rozęczonej nieś mię fali
W zapomnień kraj słonecznie złoty
Lub toń i pożar w duszy zalej!...

IV.

Samotny płynę w złocistej mej łodzi
W jakąś słoneczną a cichą krainę
Wśród fal srebrzystych i kwiecia powodzi
W cichą, błękitną nieznaną dal płynę...

Fala mi szepce tak cicho... tak błogo,
Że ster odkładam i na wody sine
Puszczam łódź moją – i nieznaną drogą
Pótrozmarzony i półseny płynę...

Nademną nieba łśni błękit przeczysty
Przedemną święte niezbadane puszcze
Podemną wody szlak jasny przejrzysty –
I łódź w dal płynię, choć wiosło nie pluszcze...

V.

Na świętych brzegach zapomnienia
 Gdzie słońce duszę opromienia
 Spoczywam senny, umęczony
     I patrzę w dal...
 W dal patrzę senny, umęczony
     I słucham fal
 Na świętych brzegach zapomnienia...

Na świętych brzegach zapomnienia
 Ziemskiego zbywszy się cierpienia
 Błękitną mam w swej duszy ciszę
     I patrzę w dal
 Błękitną mam w swej duszy ciszę
     I słucham fal
 Na świętych brzegach zapomnienia...

VI.

O jak przedziwna gra mi pieśń z oddali!...
 O jak przedziwnie gra mi i upaja
 Ta pieśń płynąca z lekkim szumem fali
 Ta pieśń przewonna, pieśń kwietnego maja
 O jak przedziwna gra mi pieśń z oddali...

O jak pływające ruszałki są usta!...
 Słońce im pyłem złotym tka warkocze
 O jakie piękne o jakie urocze
 Są te jak róże rozchylone usta
 O jak pływające są ruszałki usta...

O jak cudowny zapomnień kraj cichy!...
 Płynie mi z dali przesłodka harf granie
 Kwiecica nademną zwisają kielichy
 I mam słoneczne w duszy zadumanie...
 O jak cudowny zapomnień kraj cichy!...

VII.

Płynąłem długo, przymknąwszy źrenice
Aby nie patrzeć na targi obłudne
Na zamącone przez ludzi krynice
I wiry życia spienione i brudne.

Płynąłem długo, a w wędrówce onej
Niejedno serce widziałem broczące
Niejeden pogrzeb odzwaniały dzwony
Niejedno gasło na błękitcie słońce...

Niejedna dusza gorąca zamarła
I w własnym żarze na popiół się stliła
Bo żyć nie chciała życiem nędznym karła...
Niejedno życie zamknęła mogiła...

Płynąłem długo, bez steru, bez wiosła
Płynąłem długo w wszechtajni rubieże
Aż mnie w słoneczny świat fala zaniosiła
I na zapomnień rzuciła wybrzeże...

VIII.

Rozwieram oczy... tak cicho... spokojnie...
Po burzach dawnych... po życiowej wojnie...
Fala mi szepcze tak cicho... cicho...

Rozwieram oczy... świat taki różowy
Snop złotych kiści u sennej mam głowy
A fala szepce tak cicho... cicho...

Rozwieram oczy w półsennej zadumie
Różowe kwiecie na głowę mi prószy
A fala szepce tak cicho... cicho...

Rozwieram oczy – tak jasno na duszy...
A fala szepce... dziwnie szeptać umie...
Ta fala moja... tak cicho... cicho...

LITANIA WIECZORNA

LITANIA WIECZORNA.

Kazimierzowi Tetmajerowi

I.

Do Ciebie modłę się nocy
Nocy mistyczna
Nocy gwiazd białych
Nocy!...
Pod Twoje skrzydła składam mą duszę
Oślepioną blaskami dnia...
Do Ciebie modłę się nocy
Nocy rozpustna
Bakchantko!...
Co rzucasz biel
Dziewczęcych piersi
Tuberoz jasność
I czystość lilij
Na żer potworom...
Nocy warg gorejących
Ogniem pożądania
Szałem rozkoszy!...
Nocy błada
Senna, zmęczona

Pełna misteryów
I świętych tajni...
Drżąca jak dziewczę,
Co nie zna grzechu
A ma przestąpić
Progi tajemnic
Progi Poznania...
Kocham Cię nocy!

II.

Do Ciebie modłę się nocy,
Nocy brutalnych chuci
Szukających odpływu
Wśród bladych kamelij
O twarzach sennych
Matowych, smutnych,
Spalonych żarem
Bujnej młodości
A zrozpaczonych
Powolnem konaniem...
Bądź pozdrowiona
Nocy, co niesiesz
W ikającą duszę
Od szarych borów
Od kwietnych łąk
Ciszę zapomnień
Ciszę upojną
Przeświętą ciszę...

III.

Do Ciebie modłę się nocy,
 Gdy wichry jesienne grają
 Na pustych ugorach
 I smutnych rżyskach
 Hymn potępieńców...
 Gdy wichry grają
 W gajach i borach
 Pieśń pełną lęku...
 A dzwony w miastach
 Biją na trwoę
 A dzwony w miastach
 Biją na „ave“
 Biją na skon...
 A tam na morzach
 W świetle błyskawic
 Okrety toną
 W odmęcie fal...

IV.

Kocham Cię nocy,
 Kiedy przychodzisz
 W płaszczu przetkanym
 Gwiazd srebrnym rojem,
 Albo w żałobę
 Stroisz się cała
 I schodzisz cicha
 Mglista na świat...
 Nocy wigilij przy łożu chorych
 Kiedy psy skomlą w polu żałośnie
 I wietrzą Śmierć...
 A twarze żywych
 Obiela Lęk...
 Nocy sierot bezdomych
 Konających samotnie
 Zdała od swoich
 W przeczuciu nicości
 Za życia progmem...
 Bądź pozdrowiona nocy!
 Nocy umarłych.

V.

Kocham Cię nocy,
Kiedy przychodzisz
W smutne zaułki,
Gdzie żółta Nędza
Siedzi na tronie...
I pod płaszcz tulisz
Tą bezimienną
Zgłodniałą rzeszę,
Która wyciąga
Wychudłe ręce
Po chleb powszedni
I smutne oczy
Zwraca ku słońcu
Które zachodzi...
A jutro znowu
Ozłoci Nędzę...

VI.

Kocham Cię nocy
Kiedy przychodzisz
W śnieżnej zamieci
Na miasta wrące
Szumem upojeń,
Na miasta mrące
Z zimna i głodu...
Kocham Cię nocy
Kiedy przychodzisz
W sennej zadumie
W łez majestacie
I jakby matka
Pod swoje skrzydła
Tulisz znużonych
Długą wędrówką
Po obcych brzegach...

VII.

Bądź pozdrowiona nocy!...
 Nocy kojąca
 Rany bolesne
 Potępionych przed ludźmi
 Skazanych na wzgardę
 W obliczu tłumów
 Skazanych niesłusznie
 Na wieczny ból...
 Nocy ślepców
 Marzących o dniu
 W którym ich słońce
 Znowu oślepi...
 Światła potokiem
 Na zawsze już...
 Bądź pozdrowiona nocy!
 Nocy oślepych...

VIII.

Do Ciebie modłę się nocy
 Kiedy ma dusza
 Jak ptak omdlały
 Opada z wyżyn
 Wiecznej światłości
 I chłonie w siebie
 Święty ból Ziemi
 Ten Przenajświętszy Ból...

.....

TYTANY

TYTANY.

Edwardowi Trojanowskiemu.

I.

W podziemiu wśród wichury iskier jasnozłotej
W ognia krwawej purpurze i w błękitnym dymie
Biją do wrót słonecznych przepotężne młoty
I ramiona się prężą potężne, olbrzymie.

W podziemiu wulkan dyszy słup skier w górę bu-
cha
Lawa huczy — i pręży ramiona olbrzymie
Król-duch Tytan potężny — mistyczny król ducha
Tytan olbrzym, któremu Piękno jest na imię!...

Bije do wrót słonecznych i idą już dreszcze
Po ziemi, która leży w mgły spowita jeszcze
I w tęsknocie od wieków czeka na zaranie...

Ziemia czeka... Z otchłani wstań dumny Tytanie
Nowe słońca i gwiazdy rozpal na błękicie
I górne daj nam życie!... słoneczne daj życie!...

II.

Wstańcie Tytany i prowadźcie tłumy
 Ku purpurowym rozblaskom słońca
 W słoneczny świt
 Bo tam na dole tęskni wśród zadumy
 Rzesza spragniona, głodna i lkająca
 - Walcząc o byt.

Z górskich krzesanic ruńcie jak huragan
 We wiry życia szumiące, otchłanne
 W zaszczytny bój...
 Tłum w dole nędzą bezlitośnie smagan
 Prosi zwracając w słońce oczy szklanne
 O światła zdroj...

Wstańcie Tytany! Z przełęczy w przełęcze
 Roznieście blasków zawieruchę gwiezdną
 Z szczytu na szczyt!...
 Niech się rozpalą na błękitach tęcze
 Niech się rozjaśni wiezystych też bezdno
 Niech przyjdzie świt!...

III.

Hej zbudźcie się i w bój!
 I stańcie w wieńcu z piorunowych łun
 I z harf strzaskanych, z zdartych strun
 Wydzwońcie świętą pieśń!...

A pieśń niech idzie nad doliny
 Nad bory ciemne, ciche wsi
 Niech leci jako gór lawiny
 I niech jak piorun grzmi!

I niech spżowym dźwiękiem budzi
 Na nowe życie smutnych ludzi
 Nędzarzy, którym w doli twardej
 Do rąk przyrosły już oskardy!

Na jasny świt
 Na górny byt!...

I niech się pieśń ta rozedzwoni
 Niech jako surma grzmi mosiężna
 I ku błękitnej idzie dali
 Niech łuną bije, niech się pali
 Purpurą blasków niech się spleśni
 I niechaj grzmi
 Różanych świtań pieśń potężna
 Prześwięta pieśń...

IV.

Hej zbudźcie się! już czas!
 Bo przeklą przyszłe pokolenia
 Tych, co nie śmieli naprzód iść
 I w świętej chwili Odrodzenia
 Stroili głowy w zwiędły liść!...
 I zamiast grzmieć
 Pioruną pieśnią stuechową
 Na życie nowe, górne, jasne
 Ze strun, na których legła śniedź
 Dzwonili tylko pieśń grobową .
 Śpiewali tylko smutki własne
 I własny ból
 I gdy na dole w morzu krwi
 Wśród łez i męki
 O złomy skał tłum krwawił palce
 I błdził pośród ciemnych pól
 Spijając własne lzy
 Nie dali mu swej bratniej ręki
 Nie wsparli pieśnią w strasznej walce
 Oziębli, jako głaz!...

Hej zbudźcie się już czas!

V.

Hej zbudźcie się! już czas
 Potężni, zolbrzymiali!...
 Godzinę dzwon wydzwania
 I grzmoty idą z gór
 Tysiące słońc się pali
 Już szumi święty las
 Już górskie płoną zręby
 Już szumi święty bór
 Już szumią święte dęby...
 Z otchłani się wylania
 Słonecznych bytów cud
 Z otchłani już powstaje
 I w złote idzie gaje
 Olbrzymów młodych ród!...

VI.

Hej zbudźcie się! już czas!
 Topory weźcie w silne dłonie
 Na karczowanie idźcie w las
 Nad wami słońce złote płonie
 Przed wami godów słodkich czas.

Dalej topory w silne dłonie
 I dalej hen w odwieczny bór
 Od szczytów pieśń potężna wionie
 Uderczcie pieśni tej we wtór!

To co bolało – marne bole
 To był ten nędzny, ziemski ból
 Inne zwątpienia tam, na dole
 I inne echa idą z pól...

Hej zbudźcie się! już czas
 Już tłum powstaje z mroków toni
 Rozpęka już grobowy gład
 I pieśń potężna idzie z gór
 A echo po dolinach dzwoni:
 „Hej zbudźcie się! już czas!
 I w bór!...

VII.

Hej zbudźcie się i w bój!
 Bo przeklną przyszłe pokolenia
 Tych, co współbraciom z złotych kruz
 Do serc sączyli jad zwątpienia,
 A sami w wieńcach z złotych róż
 Jak nędzne, niskie, marne karły
 Zamknięci w wizyj błędny krąg
 Gdy szare tłumy w dole marły
 Wśród łez i mąk
 Gdy sępy mięso żywe żarły
 I jęki straszne na świat szły
 Nie chcieli patrzeć na ich znój
 Nie chcieli patrzeć na te łzy!...

VIII.

Tytany młoty w dłonie!...
W śmiertelny tan,
Nie róże wam na skronie,
Nie laurów wian!...

I nie królewska szata!
I nie mistyczny czar!
Lecz bój o świt dla świata,
Lecz bojów żarny skwar!

Tytany! słońce płonie
Przed wami kośny łan
I w ziemi świętem łonie
Piorunny dla was wian!

Szukanie wśród ciemności
Ku złotym brzaskom dróg
I stróż u waszych kości
Olbrzymi sęp i — Bóg...

IX.

A grzmijże harfo jasną pieśń!...
I ku rozłogom w dal ją nieś,
Bo oto wstaje z mgieł otchłani
Olbrzymi młody ród Tytani
I lśnią mu w oczach złote skry.
Bo oto wstają z gwiazd zamieci
Mściciele mąk i łez stuleci,
Tytany młode, młode lwy.
A grzmijże harfo jasną pieśń!

A lećże pieśni w siną dal!
I dźwięcz na kregach srebrnych fal!...
Bo oto ludzkość z mroków wstaje
I idzie przez słoneczne gaje,
Bo oto zgasły ból i lzy....
Bo oto wstaje z mgieł otchłani
Olbrzymi, młody ród Tytani
I idą jasne złote dni.
A lećże pieśni w dal hej w dal!
.....
A grzmijże harfo jasną pieśń!

X.

Idą młode Tytany przez gaj jasnozłoty,
Ciała smagłe, złotawe w słońcu promieniają,
A oczy im pożarne do słońca się śmieją,
A oni dumni idą wśród słońca spiekoty.

Słońce z góry im złoci włosy jasnopłowe
I kaskada złocista spada na nich deszczem,
Od łąk płyną zapachy upojne a zdrowe
I wstrząsają im piersi życia słodkim dreszczem...

Idą dumni, słoneczni w obłokach kurzawy,
Młodość, wiosna i siła bije od nich luną
I mają zadumanie słoneczne pod rzęsą,

Idą wartko, jak potok rozognionej lawy
Zda się gwiazdy z obłoków pod stopy im runą,
Zda się wszystko przed sobą zmiążdżą w proch,
roztrzęsą...

WIERSZE RÓŻNE

SONET PASTELOWY.

Stanisławowi Wyspiańskiemu

Blask poświaty miesięcznej przez okien witraże
Srebrną strugą do komnat zamkowych się skrada.
Cisza święta... śnią gwiazdy na nieba obszarze...
W opalowej topieli śni księżniczka błada...

Na strunach księżycowych przez okien witraże
Płynię szlakiem łabędzim przesłodka kaskada...
Coś zalkało... zadrżały mroczne korytarze...
W opalowej topieli śni księżniczka błada...

Cisza... z mgieł wypływają zapomniane twarze...
Cisza... kwieciami okwita drzew senna arkada...
W promieniach księżycowych tak dziwne miraż...

Cisza... z kwiatów omdlałych śnieżysty puch spada
Coś zalkało... przybladły tęczowe witraże
W opalowej topieli śni księżniczka błada...

WSPOMNIENIE.

W kościele pusto... u stopni ołtarza
Skąpana w blaskach jesiennego słońca
W ciszy, co ludzi w duchy przeobraża,
Kłęczalaś cichą ekstazą płonąca...

Widziałem... Chrystus na krzyżu rozpięty
Zstąpił z ołtarza w promieniach ku Tobie
I nad Twą głową słodko uśmiechnięty
Z błogosławieństwem zwiesił ręce obie...

I zesła jasność... i kościół zalała
I ku witrażom szły złote promienie...
A Tyś w ekstazie nieziemskiej kłęczala...
I była cisza... i było milczenie...

NA RYSACH.

Podemną morze leży granitowe,
Nademną wisi jasne, ciepłe słońce
I sypie z góry skry złotem płonące
I w złoto stroi wierzchołki gór płowe.

A góry stoją ciche i milczące,
Jasne, spowite w opary tęczowe,
A ostre szczyty w dali szarzące,
Szepcą modlitwy swoje południowe.

Na szczycie Rysów upojony leżę
I w błękit patrzę i w ciche doliny
I oko biegnie w dalekie rubieże...

Spowite w gazę mgły przejrzysto-sinej.
Duch mój w nieznanie wzlatuje krainy
I słodkie szczęście w ramiona mnie bierze...

POWROT.

Jeszcze tam w górze na Wysokiej czole
Słońce iskrami złocistymi płonie,
Jeszcze tam Rysy w słonecznym welonie
Stoją ubrane w złotą aureolę...

Jeszcze tam Szczyrbskie szmaragdem lśni w dole
I Garluch błyszczy w błękitów koronie,
Lecz dół już w mrokach przedwieczornych tonie
I czuć tam pustkę i ból i niedolę...

Trzeba uchodzić, żegnać się z błękitem,
Chociaż tęsknota smutne serca targa
I choć się cicho żali spiekła warga.

Trzeba się żegnać ze słonecznym bytem,
Na nic żal wszelki – na nic wszelka skarga,
Wszystko się kończy tęsknotą i zgrzytem...

WIZYA.

Mrok szary zaległ górskie krawędzie
I tylko gwiazdy w górze migocą
I już się szczyty górskie nie złocą
I czuć już ciszę wieczorną wszędzie...

A taką nocą – spokojną nocą,
Kiedy tęsknota w sercu osiedzie,
Duch nie wie dokąd iść, nie wie po co,
Lecz wie, że był ból, że jest, że będzie...

A taką nocą wszystkie sny jasne
Kłębią się w jakimś szarym chaosie
I wszystko we mgle nicości tonie...

Tylko Zaduma w białym welonie
Schodzi rozwiewna ku mnie po rosie,
A ja wpatrzony w jej oczy – gasnę...

NA WACHLARZU.

I.

Hej na bok rozpacz i na bok smutki
I na bok gorzkie żale!
Grzmią do mazura dźwięczne pobudki,
Wonięą róże, błyszczą opale...
We wir kto żyje! karnawał krótki!
Farsa wesoła! więc na bok z żalem!...
Życie jest balem!...
Cieplarnia pełna... róż pełno wszędzie...
Tęczowe wszędzie plamy...
Oczy marzące... szyje łabędzie...
Pączki niewinne... rozkwitłe damy...
Wielka wysprzedaż dziś się odbędzie!...
Farsa wesoła! więc na bok z żalem!...
Życie jest balem!...
Dalej dziewczęta! dalej! hej dalej!...
Skonać — to skonać w szale!
Kiedy się oko płomieniem pali
I płoną warg korale!
Targ się rozpoczął w balowej sali!...
Farsa wesoła! więc na bok z żalem!
Życie jest balem!...

II.

Snuje się barwne koło dziewczęce
W balowej sali...
Oczy błyszczące, gorące ręce
Dalej a dalej...

Muzyka gra...

Płynie subtelnych tonów kaskada
W balowej sali...
Wir się w tęczowe plamy układu
Dalej a dalej...

Muzyka gra...

Skrzą się miłośnicie dziewczęce oczy
W balowej sali...
Oblędne koło w bezkres się toczy...
Dalej a dalej...

Muzyka gra...

Falują piersi, szumią wachlarze
W balowej sali...
W bezdeń zapada para po parze
Dalej a dalej...

Muzyka gra...

III.

Tuberoza sieje duszne wonie...
Żyrandole jasne w górze płoną...
W oczach dziewcząt żar przedziwny płonie...
I falują piersi i drży łono...

Gdzieś daleko... wiolonczela kwili...
I tęskliwe dźwięki niesie z dali,
Płynie biały wiotki puch motyli,
Jak księżycyca blask po srebrnej fali...

Twarz muskają chryzantemy wiotkie,
Piersi drgają pośród gaz i tiuli,
Upajają dźwięki rzewne, słodkie,
Roje dziewcząt rozmarzenie tuli...

Czasem oko zgasłe się zapali,
Czasem łażą się przezręczysta stoczy,
Senne dźwięki płyną coraz dalej
I drżą piersi upojeniem, błyszczą oczy...

IV.

Rozkoszna jest balowa ciepła atmosfera,
Kiedy światła kaskady płyną z żyrandoli,
Kiedy w tańcu upojnym dech w piersiach
zamiera

I walca gra muzyka powoli... powoli...

I lubię to misteryum pierwszego poznania,
Gdy rozmowa się toczy banalnie przyjazna,
Kiedy we mgły tajemnic dusza się osłania,
A na wierzch bierze kostium z dwoneczkami
błazna...

I lubię w takiej chwili subtelne półśłówko,
Osłonięte girlandą japońskich złocieni,
Cel pocisku mnie słucha ze schyloną główką,
A przed nami tłum płynie i tęczy się mieni...

I lubię w takiej chwili pić kobiecy zapach
I patrzeć w tuberozy na piersiach wędnące
I w róże, które bledną przy frakowych klapach
I w dziewczęta, jak w kwiaty wykwitłe na łące.

Dziwna rozkosz mi wtedy chore nerwy muska
I dziwne mi się snują przed okiem miraże...
Tłum przewija się tęczą, jak węzowa łuska,
A ja patrzę... i patrzę... i patrzę i marzę...

DUSZE.

Są dusze smutne, samotne, sieroce,
Wątle, jak kwiaty wyrosłe w cieplarni,
Żadna im w drodze gwiazda nie migoce
I wciąż ku nowej zdążają męczarni
Wątle, jak kwiaty wyrosłe w cieplarni...

Idą samotne, sieroce, bez skargi
I cierpią wiecznie, i tęsknią wieczyście
Ból rozpaczliwy wykrzywia im wargi
I są jak wiatrem niesione w dal liście...
I cierpią wiecznie, i tęsknią wieczyście...

Idą i tęsknią... i roją sen złoty...
I chmury czarne wciąż mają nad głową,
A gdy przycichną w nich dawne tęsknoty,
Na starą drogę wracają na nowo...
I chmury czarne wciąż mają nad głową...

Wiecznie przed nimi cudowne miraże,
Tęsknota idzie z niemi do mogiły,
Wiecznie na nowo Los tęsknić im każe,
Choćby tęsknota była nad ich siły,
Idzie za niemi do samej mogiły...

POD WIECZÓR.

Stoję nad brzegiem sennego jeziora,
A nad jeziorem się trzciny kołyszą,
A dusza moja zmęczona i chora
Śni upojona błękitem i ciszą...

I tak mi dobrze, gdy ludzie nie słyszą
Skarg, co są dzisiaj i co były wczora
I tak mi dobrze z samotnością mniszą
Tak stać... i chłonąć zadumę wieczora...

Mgły się nad stawem podnoszą powoli...
Na niebie miesiąc błyszczy złotorogi,
Snop srebrnych blasków się w stawie przewija...

Dusza w miesięcznych blasków aureoli
Płynie w zadumie na gwiazd mleczne drogi...
.....
Idźmy... dzwoni białe na „Ave Maria“...

NOKTURN.

Od zapłakanych deszczem wrzosów,
Od chat zapadłych od cmentarzy,
Od zaciągniętych mgłą niebiosów
Płynie korowód smutnych twarzy.

Płyną i płyną mętłą falą,
O zmierzchu chwieją się jak palmy,
Łzami się oczy ich kryształą,
A usta ciche szepcą psalmy.

Płyną po ścierniach, po rozłogach,
Śpiewają smutną pieśń wygnańców,
Po opuszczonych błędzą drogach
I tan obłądny z mgłami tańczą.

Błądzą po siołach i po lesie,
Korowód ciągle rośnie... rośnie...
A wiatr mu pieśń z oddali niesie
O niespełnionych snach... o wiośnie...

Wśród rozklebionych mgieł powodzi,
Nad poszarpaną wichrem strzechą,
Korowód jęczy, lka, zawodzi...
I w dal bezkreśną idzie echo...

Płyną w dal jęki i rozpacze...
Nad rzeszą nikt się nie użali!
Jeno na krzyżu Chrystus placze...
A łkanie idzie dalej... dalej...

GRZMIJ MORZE.

Adamowi Siedleckiemu.

Grzmij morze! grzmij orkanie!
Ludzkość we krwi splawiona
I w nędz oceanie
Wyciąga już ku słońcu potężne ramiona
I wnet tysiąc Tytanów z otchłani powstanie!
Grzmij morze! grzmij orkanie!

Grzmij morze! grzmij orkanie!
Złote zejdzie wnet słońce
I pomrok ustanie...
Powstaną z mroków nędzy olbrzymów tysiące
I jak orły wylecą w niebosiężne granie
Grzmij morze! grzmij orkanie!

Grzmij morze! grzmij orkanie!
I roznieś w świata krańce
Potężne wołanie
Ludzkości, co za światłem w bój idzie na szańce,
By zdobyć dla przyszłości jasne zmartwychstanie...
Grzmij morze! grzmij orkanie!

HYMN.

Ludzkości pęta rwij! i w błękit jasny leć
Do gwiazd! do tęczy! do słońca!...
Z spiżowych ramion swych otrząśnij wieków
śniedź

I leć! i leć! bez końca!...

Ludzkości pęta rwij! odrodzeń nadszedł czas
I świta jutrznia złota!...

Więc walcz! więc walcz! ostatni raz!

I z wieków powstań błota!...

Ludzkości pęta rwij! i w strop błękitny idź

Przez bój ku jasnej doli!...

Bo lepiej paść, niżeli żyć

Niżeli żyć w niewoli!...

Ludzkości pęta rwij! ku słońcu zwróć swą skroń

I nie bądź niewolnicą!

Bo siła w Tobie jest – i Twa rozpali dłoń

Te słońca, co zaświecą...

ULATUJ DUCHU!

Nie żałuj duszo minionych dni,
Co przysły bezpowrotnie,
Ale o czynach przyszłości śnij
I w błękit patrz ochotnie!...

Łam się mój duchu, z bólem się łam!
Na jasne wzlataj wyżyny,
Gdzie nie obluda, nie fałsz i kłam
Lecz prawda zbiera wawrzyny!

Ulatuj duchu do górnych sfer
Na ziemskie nie patrz mrowisko!
Gdzie orlich skrzydeł postyszysz szmer
Tam obierz swoje siedlisko!

Na głuchą rozpacz za silny bądź,
I na płacz próżny bądź dumny!
W rozświt, ku słońcu trzeba się piąć
Przez życie całe – do trumny!

PRZED KOSZARAMI.

We wieśniaczej plótniance skostniały i bosi
Przyszedł – Z matką się żegna dziwnie osowiały...
A matczyne łzy płyną po twarzy zsiniałej...
A matczyne płkanie idzie hen... w niebiosy...

„Ha, cóż?... To już sieroco takie smutne losy
Śmierć mu ojca zabrała, gdy był jeszcze mały,
Na żołnierza go bieda i nędza chowały“
Szłocha matka – i głodzi płowe chłopca włosy.

On stoi niemy, cichy... łza mu w oczach błyska...
Jedna, druga... i potok łez leje się z duszy
Na dłoń matki żyłastą, spracowaną świętą!...

Syn tę drogą dłoń długo... do ust swych
przyciska...

Płacz obojga z oddali odgłos bębnow głuszy.
Pocałunek ostatni!... syna w służbę wzięto...

LÓDZ.

Gdzieś ku nieznannej dalekiej krainie
Osamotniona po fali łódź płynie...
Srebrzy ją nocą poświata miesiąca,
Za dnia ją słońce promieniami złoci,
Czasem ją fala o skalny brzeg trąca,
Lub wir ją rzuci w las trzciny i paproci,
Lecz łódź w odmęcie nie tonie, ni ginie
I z nową siłą po fali w dal płynie...

Gdzieś ku nieznannej a mistycznej dali
Osamotniona łódź płynie po fali,
Nic jej w szalonym nie powstrzyma pędzie,
Odmęt jej żaden w dno rzeki nie skusi,
Od wieków płynie, wieki płynąć będzie
I wiecznie naprzód – naprzód płynąć musi!...

Gdzieś ku nieznannej, dalekiej krainie
Osamotniona po fali łódź płynie...

.....

JESIEN

A JEDNAK PRZYJDZIE...

A jednak przyjdzie ów dzień mglisty, szary,
Kiedy się ockniem w dławiącej rozpacz
I drzew bezlistne ujrzymy konary
I krok się każdy lżą krwawą zaznaczy,
A jednak przyjdzie...

A jednak przyjdzie ów dzień, co powali
Na dusze nasze smutków pełne brzemię...
I lży srebrzyste nam w oczach skryształy
I iść nam każe po rozpacz na ziemię...
A jednak przyjdzie...

A jednak przyjdzie ów dzień, co zabierze
Wszystko... i struny na duszach potarga...
I smutni pójdziem w dalekie rubieże...
I żadnym słowem nie zadrzy już warga,
A jednak przyjdzie...

A jednak przyjdzie ów dzień, co postrąca
Z dusz naszych gazę utkaną ze złota...
I w mrok pójdziemy bez gwiazd i bez słońca
I pójdzie z nami wieczysta tęsknota...
A jednak przyjdzie...

PŁACZ DUSZO!

Płacz duszo, płacz,
Nad samą sobą
Lej łzy!
Tęczowe sny
Okryj żałobą —
Płacz duszo, płacz!...

Nie tobie śnić
O słońce rozświcie,
O dniach,
Co w złotych skrach
Olśnią Ci życie
Nie tobie śnić!...

DRZEWA.

Nagie, posępne, osowiałe drzewa
W bezkres schorzałe podnoszą ramiona,
Wicher nad nimi płacze i ulewa,
A płacz ten w dali bezkresnej gdzieś kona.

W bezkres schorzałe podnoszą ramiona
Drzewa bezlistne, samotne, sieroce...
Wisi nad nimi mgły nocnej osłona,
W alei długiej lamp szereg migoce.

Drzewa bezlistne, samotne, sieroce
Łkają zawodząc płacz, co w duszę wnika,
W agonii dni im przechodzą i noce,
A błękit blaski przed nimi zamyka.

Łkają zawodząc płacz, co w duszę wnika,
O życie proszą — a pośród alei
W dal cieniem zwiewnym się Trwoga przemyka
I cicho... cicho... u słońca wierzei...

O życie proszą — a pośród alei
Śmierć obłąkana skrzydłem nietoperza
Roztrąca tkankę uludnej Nadziei
I w bezkres płynie... i byty odmierza...

ZGASŁO JUŻ SŁOŃCE.

Zgasło już słońce... na tęsknot łące
Zaległy mgły,
Zgasły już życia głody pałace,
Zgasły i sny.

Zgasło już słońce i miesiąc cichy
Na niebie lśni,
Patrzę na zwiędłe kwiatów kielichy
I smutno mi...

Zgasło już słońce — noc kładzie cienie
Na ziemi tle,
A w mojej duszy żal i zmęczenie
I źle mi — źle...

Zgasło już słońce — orgie miasta
Wstają na świat,
A w mojej duszy cicho wyrasta
Zwątpienia kwiat...

NOCA.

Mgły nocne krążą w przestrzeni nademną,
I sam stanąłem wśród zadumanych pól...
Ciemno...
Rozpaczna pustka leży przedemną
A za mną idzie ból...

Samotny stoję zasluchany w ciszę,
W ciszę, co legła wśród zadumanych pól,
Słyszę,
Jak niewolników w sen życie kołysze
I czuję tępy ból...

W JESIENNY DZIEŃ...

W jesienny dzień – w jesienny dzień
Gdy deszcz o szyby trąca,
Pożądaj tęż wiosennych tchnień,
Pożądaj tęż i słońca...

I płacze duch — i płacze duch
Na szarą swoją dolę...
I widzę sny rozwiane w puch
I rozpacz mam na czole...

I widzę w mgle — i widzę w mgle
Rozwianą życia przędzę,
I tu mi źle — i tam mi źle...
I wszędzie widzę nędzę...

Z DRZEW...

Z drzew opadają liście na ziemię
I wiatr je w dal roztrąca,
Idzie do grobu tułacze plemię
I gasną blaski słońca.

Idzie do grobu plemię tułacze
A za niem idą żale,
A nad niem wicher jesienny płacze
I płaczą rzeczne fale.

Snuje się wiotka przędza jesienna
Po polach i po lesie
I melancholia idzie półsenna
I w duszy wszystko rwie się...

SZARĄ GODZINĄ...

Szarą jesienną godziną
Dziwna ogarnia tęsknota...
Oko mknie smętne w dal siną,
Gdzie ta anielska, ta złota...
Szarą jesienną godziną.

Szarą jesienną godziną,
Gdy wiatr już liściem pomiata,
O Tobie marzę dziewczyno,
Ku Tobie dusza ulata!...
Szarą jesienną godziną.

Szarą jesienną godziną
Widzę mą przeszłość rozrzutną,
Więc mi z pod powiek łzy płyną
I bardzo... bardzo mi smutno...
Szarą jesienną godziną...

ZADUMA.

Kocham Zadumę, gdy w mrokach wieczora
Przychodzi ku mnie półsenna i blada
A dusza moja zmęczona i chora
Pełna ekstazy w ramiona jej pada...

Kocham Zadumę, kiedy w nici złote
Spowija duszę moją umęczoną
I pruszy na nią przedziwną tęsknotę
I bierze cichą na święte swe łono...

Kocham Zadumę, gdy ku mnie przychodzi
Szarą, posępną, wieczorną godziną,
Bo cichy spokój w mej duszy się rodzi
I śnić i marzę... i łzy z oczu płyną...

JA NIE WIEM CZEMU.

Ja nie wiem, czemu płacze duch,
Czemu się żali, czemu lka
    W tę noc jesienną...
I czemu wspomnień wiotki puch
Na strunach duszy mojej drga
    Pragnień Gehenną.

I nie wiem, czemu ły i ły,
Zasłoną ciemną mącą wzrok
    I płyną... płyną...
I czemu smutne serce drży
I wszędzie pustka – wszędzie mrok –
    Szara godziną...

I nie wiem czemu, czemu wciąż
Żałobna pieśń – od smutnych pól
    Gra sercu memu...
Czemu mnie zwątpień szarpie wąż
I czemu ten bezmierny ból...
    Ja nie wiem czemu...

ZWĄTPIENIE.

Jesień – jeszcze czasami jasny promień słońca
Zabłyśnie żywiej i muśnie kwiat złoty,
Co niemy, cichy oczekuje końca
Krótkiego życia – i długiej tęsknoty...

Jesień – liście poźółkle wiatr wkoło rozwiewa,
Choć pragną one jeszcze zdobić dębów czoła...
Więc nagie, pochylone, smutne stoją drzewa
I czuć smutek i pustkę jesienną dokoła...

Jesień – czasem w ogrodzie pęk kwiatem
    wystrzeli
I kielich swój ku słońcu pochyli miłośnie...
A nocą zima przyjdzie – ogród stanie w bieli
I padnie kwiat zmrożony szronem bezlitośnie...

Tak dusza moja, chora i stęskniona
Czasami jeszcze z ziemi w kraj tęczy ulata,
Lecz, gdy spadnie z przed oczu uludy zasłona,
Znów ją smutek i rozpacz kręgami oplata...

JESIENIĄ.

Słońce na łąkach mgłę otęcza
I blade-złote sypie skry,
Jak zwiewna biała nić pajęcza,
Jak białorunne zwiewne mgły,
Z rozwianym włosiem w pyłe złota,
Jak niewyśnione nigdy sny,
Polami błąka się tęsknota,
A słońce blade sypie skry,

Kwiaty rumieńcem bladym płoną,
Powiędłe liście leżą z drzew,
Pocichu, z twarzą osmęconą,
Jak białej śmierci cichy wiew,
Z rozwianym włosiem w pyłe złota,
Jak rój zbłąkanych nocą mew,
Polami błąka się tęsknota,
A zwiędłe liście leżą z drzew...

KĘDY SIĘ ZWRÓCĘ...

Kędy się zwrócę, wszędzie mi jest ciemno,
Wszędzie mi smutno i wszędziem Helota
Jak nieodstępny cień się błąka ze mną
Ból i tęsknota.

Kędy się zwrócę, idzie za mną wszędzie
Cień i na duszę rozpaczę mi mota
I w ucho szepce: „Udziałem Twym będzie
Ból i tęsknota“.

„Przenigdy szczęścia nie zaznasz na ziemi,
Życie Cię zdławi, zamęczy, zdruzgota,
Pójdzie za Tobą drogami smutnemi
Ból i tęsknota“.

„Pójdiesz przez życie owiany żalobą,
A choćbyś w niebo otwarte miał wrota,
Zawsze i wszędzie Twój cień pójdzie z Tobą
Ból i tęsknota“.

W WRZEŚNIOWĄ NOC...

W wrześniową noc, gdy astry blade kwitną,
A wicher gra, żalodne gra nokturno,
Spoglądam w toń, w jeziora toń błękitną,
A wkoło mrok, a wkoło dziwnie chmurno...

A w taką noc, w noc senną, cichą, bladą,
Gdy zwiędłe mrą nad cichym stawem kwiaty,
Na duszę mą dwie ręce palce kładą
I grają mi na strunach jej sonaty...

W wrześniową noc, gdy rozpacz gra na duszy
Tęskliwą pieśń i cisza jest dokoła,
Spoglądam w toń, a wiatr w nią liście pruszy
I cisza jest... i śmierć do grobu woła...

W wrześniową noc, gdy świat się cały smęci
I wszystko się na smutne życie żali,
Zapadam w sen i w rozpacz bez pamięci,
I kładę się na zapomnienia fali...

A w taką noc, gdy milknie hymn radosny,
Co dawniej brzmiał cudownych słów kaskadą,
Ogromnie żal tych kwiatów i tej wiosny...
W wrześniową noc, w noc senną, cichą, bladą...

A KIEDY Z DRZEW...

A kiedy z drzew polecą liście,
Kiedy się niebo w krąg osmęci,
A mgły zaleją świat rześście
I wszystko zgaśnie w niepamięci...
Ty nie mów nic...

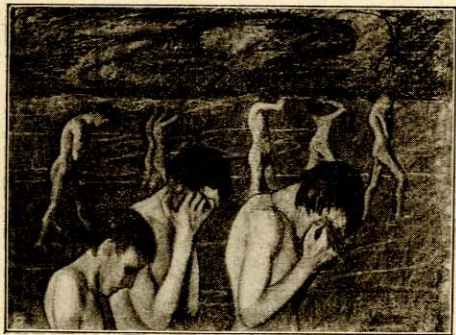
A kiedy liście z drzew polecą,
I dusze nasze w puch omota
Królowa smutnych dusz – Tęsknota,
I w oczach nam się łzy zaświeca...
Ty nie mów nic...

A kiedy drzewa w chór zapłaczą,
A kiedy blade przyjdą noce
Zawodzić smutną pieśń tułaczą
I coś się nagle w nas zgruchoce...
Ty nie mów nic...

A kiedy w chór zapłaczą drzewa,
Kiedy się nagle wszystko zmoczy,
I pieśń ostatnia się prześpiewa –
Ty patrz mi długo... długo w oczy...
I nie mów nic...

IDZIEMY

IDZIEMY.

Idziemy smętni, cisi, zadumani,
Serca wieczysta rozpiera nam żalność,
Idziemy mgłami ciemnymi owiani,
I widzimy nędzę istnienia i małość.

Idziemy smętni, zadumani, cisi,
Za słabi na to, by prężyć ramiona,
Mrok jest przed nami, nad nami mgła wisi
I w duszach naszych wieczyście coś kona...

Idziemy cisi, zadumani, smętni,
Przed nami otchłań bezcelowa, pusta,
Idziemy cisi, senni, obojętni,
I dziwny smutek okala nam usta.

Idziemy smętni, cisi, zrozpaczeni,
Nie wiemy dokąd i po co nie wiemy,
Nad nami niema słonecznych promieni,
A my idziemy... gdzieś... w bezkres idziemy...

RYSUNEK POCZĄTKOWY I KOŃCOWY
POMYSŁU LUDWIKA MACHALSKIEGO.

84786

~~78435~~

SPIS RZECZY.

	Str.
IMPRESYE WIOSENNE:	
Przebudzenie	11
Pierwsze pieśni	12
Evoë vita	13
W majowe rano	14
Zaduma	15
Tak mi słonecznie	16
Przyszła	17
Chora wiosna	18
Irysy	19
Na wiosnę	20
Śnij Psyche	21
Rozkwit kwiatów	23
W noc majową	24
Wiolonczela	25
HANI (EROTYKI):	
Oczy	29
O zmierzchu	30
W noc ekstazy	32
Płyną z oddali...	33

	Str.
O zbudź mię, zbudź	34
Pójdź	35
Chciałbym przy Tobie być	37
Po wiośnie	39
I myśmy pili	40
Na życie	41
Wizya	42
Byliśmy razem	43
Wszystko zgasło	44
Nasza miłość	45
Chociaż daleko	46
Do kobiety	47

ZAPOMNIENIE:

I.	51
II.	53
III.	54
IV.	55
V.	56
VI.	57
VII.	58
VIII.	59

LITANIA WIECZORNA:

I.	63
II.	65
III.	66

IV.	67
V.	68
VI.	69
VII.	70
VIII.	71

TYTANY:

I.	75
II.	76
III.	77
IV.	78
V.	79
VI.	80
VII.	81
VIII.	82
IX.	83
X.	84

WIERSZE RÓŻNE:

Sonet pastelowy	87
Wspomnienie	88
Na Rysach	89
Powrót	90
Wizya	91
Na wachlarzu I.	92
II.	93
III.	94

	Str.
IV.	95
Dusze	97
Pod wieczór	98
Nokturn	99
Grzmij morze!	101
Hymn	102
Ulatuj duchu!	103
Łódź	105
 JESIEŃ:	
A jednak przyjdzie	109
Placz duszo!	110
Drzewa	111
Zgasło już słońce	112
Nocą	113
W jesienny dzień	114
Z drzew	115
Szarą godziną	116
Zaduma	117
Ja nie wiem czemu	118
Zwątpienie	119
Jesienią	120
Kędy się zwrócę	121
W wrześniową noc	122
A kiedy z drzew	123
IDZIEMY	127

Z NOWEJ DRUKARNI JAGIELLOŃSKIEJ
pod zarządem L. K. Górskiego.